ԱՒԵՏԱՐԵՐ

«ԱՀԱՒ ԵՍ ՁԵԶԻ ՄԵԾ ՈՒՐԱԽՈՒԹԵԱՆ ԱՒԵՏԻՍ ԿՈՒՏԱՄ»։ ՂՈՒԿ. Բ. 10

ՀԱՏՈՐ 25 ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՕԼԻՍ· ԱՊՐԻԼ 17, 1872· ԹԻ 16

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ.

Միջնազգային ընկերութիւն — Եկեղեցւոյ կառավարութիւնը: — Վէմի վրայ: — Թղթատար աղաւնիներ: — Մահագոյժ: — Հռոմի մէջ նոր թերթ մը: — Ճամբորդութիւն ի Բերրաստը, ի Պալըքէսէր, և ուրիշ տեղեր: — Քաղաքական լուրեր: — Ազգ: — Շուկայի գիներ:

ՄԻՋՆԱԶԳԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԱՒԵՏԱՐԵՐԻ նախընթաց երկու թուերուն մէջ այս ընկերութեան ծագումը և նպատակը, ինչպէս նաև կառավարութեանց կողմէն կատարածանօք նկատուելուն պատճառները ծանուցինք։ Յաւալի է որ ընկերութեան պարագլուխներն ի սկզբան առաջադրուած գովելի նպատակէն չեղեցան։ Շատ փափաքելի է որ այլ եւայլ երկիրներու գործաւորներն իրար աղէկ ճանչնան, իրենց արհեստներուն մէջ աւելի ճարտարութիւն և առուտուրներուն մէջ յաջողութիւն գտնելու, և այնպէս իրենց վիճակը բարւոքելու ջանքերուն նկատմամբ իրարու օգնեն. և կամ, եթէ երկրի մը գործաւորները նեղութեան մէջ եկնան, ուրիշ երկիրներու գործաւորք անոնց նպաստ ընեն, կամ, եթէ տեղ մը գործաւորաց դասը բանսութիւն և հարստահարութիւն կրէ, ուրիշները միաբան բողոք բառնան իրենց ընկերներն այնպէս յանիրաւի նեղողներուն դէմ. Գործաւորաց ընդհանուր ընկերութիւն մը ըստ արժանւոյն կառավարուելով կրնայ մեծ ազդեցութիւն ունենալ այլեւայլ երկիրներու կառավարութեանց վրայ՝ առաջնորդելով զանոնք հասարակաց օգտակար կարգադրութիւններ ընելու, մանաւանդ զգուշանալու ձեռնարկել աւերիչ պատերազմներու, որոնք թերևս ամենէն աւելի մնասակար են գործաւորաց դասուն, քանզի մեծաւ մասամբ գործաւորաց դասէն կ'առնուին պատերազմող զինուորները, և պատերազմին ծախքը հոգալու համար դրուած հարկերուն մեծ մասն անոնց քսակներէն կ'ելլէն։ Զորօրինակ՝ եթէ Անգղիոյ և Գաղիոյ գործաւորներն այնպիսի ընդհանուր ընկերութեան միջոցաւ իրար ճանչնալով և բարեկամ ըլլալով, իրենց կառավարութիւններուն իմացնեն թէ իրարու դէմ կռուիլ և իրար սպաննել չեն ուզեր, այն կառավարութիւնները անտարակոյս պիտի չհամարձակին իրարու դէմ պատերազմ հրատարակելու։ Բայց եթէ ընկերութիւնն իր օրինաւոր նպատակին հակառակ, կը սկսի, օրինակի համար, ստացուածոց նկատմամբ ամէն մարդ հաւասար բըռնել, այնպէս որ ճարտար, խոհեմ և ժուժկալ գործաւորը, փոխանակ իր ճարտարութեան, խոհեմութեան և ժուժկալութեան արդիւնքը վայելելու և այնպէս թերևս քիչ տարի առքը հարուստ մարդ մը ըլլալով առանձին խանութ կամ գործատուն մը բանալով ուրիշներն ալ իր գործին մէջ ապրեցնելու, ստիպուած ըլլայ իր չահը բաժնել ծոյլ, քիչ չահող կամ չահածը զեղուութեամբ վատնող անժուժկալ գործաւորաց հետ, տարակոյս չկայ թէ ընկերութեան բոլոր ջանքերն ի դերև պիտի ելլեն, անոր անդամներն ալ իրենց նպատակին հասնելու կարող պիտի չըլլան։

Այսուհետև կ'ուզենք հետզհետէ տեղեկութիւն մը տալ Անգղիոյ մէջ կազմուած գործաւորաց ուրիշ ընկերութիւններու վրայ, որոնք արդարև այնպէս ընդհանուր չեն, բայց և այնպէս ըստ մեզ աւելի յարմար են յաջողութիւն գտնելու։

ԵԿԵՂԵՑԻՈՑ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

Աւետաբերի անցեալ անդամուան թուոյն մէջ ցոյց ընինք թէ Առաքելոց պաշտօնն առաժամանակեայ էր, այսինքն՝ ի սկզբան քարոզելու և բացատրելու քրիստոնէութեան վարդապետութիւնները, և եկեղեցիներ հիմնելով զանոնք կազմակերպելու նպատակաւ միայն։

Հիմա գանք սա խնդրոյն թէ Առաքեալք իրենց հիմնած և կազմակերպած եկեղեցիներուն միշտ հոգ տանելու և վերակացութիւն ընելու համար ինչ պաշտօններ հաստատեցին։ Ասոր պատասխան կու տանք թէ, անոնք նախ ԵՐԻՑԱՆՑ պաշտօնը հաստատեցին։ Գործոց Առաքելոց մէջ, Գլ. ԺԴ. 22, ըսուած է թէ Պօղոս և Բառնաբաս «Ամէն մէկ եկեղեցիին երէցներ ձեռնադրեցին»։ Դարձեալ նոյն գրքին մէջ, Գլ. ԺԵ. 2. 4. 6. 22, կրկին և կրկին յիշուած են երուսաղէմի եկեղեցւոյն երէցները, և յայտնի կը տեսնուի թէ ասոնք եկեղեցւոյ վերաբերեալ գործերու մէջ ազդեցութիւն և իշխանութիւն ունեցող մարդիկ էին։ Եփեսոսի եկեղեցւոյն մէջ ալ կային երիցունք (Գործ. Ի. 17)։ Երէց, այսինքն՝ ծեր անունը տրուեցաւ այս եկեղեցական պաշտօնատարաց՝ անտարակոյս համեմատ սովորութեան Հրէից որոնք միշտ ունէին իրենց մէջ պաշտօնէից խումբ մը որ ծերք կը կոչուէին (Ել. Գ. 16. Թուա. ԺԱ. 16,17. Մարկ. ԺԵ. 1, և այլուր)։ Ա.յս բառը կը ցուցնէ թէ ասոնք սովորաբար ծերունի կամ իրենց տարիքն առած մարդիկ էին, և թէ իրենց հասակին և փորձառութեանը պատճառաւ իշխանութիւն և ազդեցութիւն կը վայելէին։ Առաքելոց այլ և այլ քաղաքներ կամ տեղեր հիմնած եկեղեցիներուն մէջ ալ երիցունք հաւանականաբար, իւրաքանչիւր տեղւոյ հաւատացելոց մէջ ամենէն զգաստ և

փորձառու անձինքն էին, և իրենց առաւելագոյն խմաստութեանը և փորձառութեանը համար ընտրուեցան եկեղեցւոյ մէջ ուսուցիչ և առաջնորդ ըլլալու։ Ա. յս պաշտօնէից, այսինքն երիցանց, Եպիսկոպոս անունն ալ կը տրուէր, որ Յունարէն բառ է և կը նշանակէ պեսոպ, և գործածուեցաւ ցուցնելու համար անոնց պաշտօնին պարտաւորութիւնը որ էր տեսչութիւն կամ հսկողութիւն ընել։ Արդարև ոմանք կը կարծեն թէ Եպիսկոպոսունք ուրիշ դաս մը եկեղեցական պաշտօնեաներ էին՝ երէցներէն տարբեր, և աստիճանաւ անոնցմէ աւելի բարձր։ Բայց Գործոց Առաքելոց գրքին Ի. գլխէն յայտնի է թէ այս երկու անուանք, երէց և եպիսկոպոս, միևնոյն անձանց կը տրուէին։ Զորօրինակ յիշեալ գլխոյն 17 երորդ համարին մէջ երէց կոչուած անձինք՝ 28 երորդ համարին մէջ կ'ըսուին տեսուչ, որ այն համարին բնագրին մէջ գործածուած եպիսկոպոս բառին թարգմանութիւնն է։ Փիլիպպեցւոց Թուղթին ուղղուած է այն քաղքին մէջ գտնուող «Բոլոր սուրբերուն՝ Եպիսկոպոսներով և Սարկաւագներով» (Փիլ. Ա. 1) Սարկաւագունք տարբեր դաս մը եկեղեցական պաշտօնեաներ էին որոնց վրայետքը պիտի խօսինք. բայց որովհետև Առաքեալն այս Թուղթին սկիզբը եպիսկոպոսէ և սարկաւագէ զատ ուրիշ պաշտօնեայ չի յիշեր, և որովհետև, ինչպէս վերը տեսնուեցաւ, գիտենք որ ամէն եկեղեցւոյ մէջ երէցներ կային, յայտնի է թէ եպիսկոպոս անունը հոս կը վերաբերի անոնց՝ որ ուրիշ անուամբ երիցանք ալ կը կոչուէին։ Ապանախնի եկեղեցւոյ մէջ եպիսկոպոս և երէց միևնոյն պաշտօնի կամ աստիճանի անձանց տրուած անուններ են։ Բայց թէ ինչ էր այս պաշտօնէից գործը՝ ասոր նկատմամբ պիտի խօսինք յաջորդ թուով։

ՎԷՄԻ ՎՐՈՑ

Հին ժամանակները զօրաւոր թագաւոր մը կար, որ մեծ ու պզտիկ երկրի մը վրայ կը թագաւորէր։ Անիկայ ունէր ոսկիէ ու մարգարտաշար թագեր ու վզոսկրեայ ու ականակապ գաւազաններ։ Անոր գանձերը լեցուն էին մեծագին բաներով, ու բիւրաւոր ղինուորեալ մարդիկ իր հրամանին կը հնազանդէին։ Բայց առանց Աստուծոյ օրհնութեան աշխարհային բաները մարդոց հոգերը միայն կ'աւելցունեն, և աս թագաւորն ալ Աստուծմէ չը վախնալուն համար դժգոհ ու ապերջանիկ էր։

Աս թագաւորին սէրութեանը մէջ սէրվիւշ մը կար, որ իր սրբութիւնով՝ իմաստութիւնով ու բարեպաշտութիւնով անուանի էր։ Թագաւորը անկէ խրատ առնելու մտօք օր մը անոր այցելութեան երթալով զանիկայ այրի մը մէջ գտաւ, որ անապատի մը ելքերքը բարձր վէմերով չրջապատած էր։

«Ով սուրբ մարդ», ըսաւ թագաւորը, «ես եկայ որ սորվիմ թէ ինչպէս երջանիկ կրնամ ըլլալ»։

Տէրվիշը բնաւ պատասխան մը չտալով թագաւորը առաւ ու խորտուբորտ ճամբաներէ տանելով բերաւ զանիկայ մինչև բարձր վէմի մը առջև, որուն գագաթին մօտ, արծիւ մը իր բոյնը չինած էր։

«Ինչու համար արծիւը իր բոյնը աստեղը չինած է» հարցուց տէրվիշը։

«Անտարակոյս», պատասխանեց թագաւորը, «անոր համար որ վտանգէ ղերծ ըլլայ»։

«Ուստի», ըսաւ տէրվիշը, «աս թռչունին ըրածին պէս, քու աթոռդ երկինքը չինէ, և դուն խաղաղութեամբ ու երջանկութեամբ պիտի տիրես»։

Թագաւորը յօժար էր հարիւր ոսկի տալու աս մեծագին խրատին համար, թէ որ տէրվիշը ընդունէր։ Աս խրատը մեզի համար ալ օգտակար կրնայ ըլլալ ինչպէս որ թագաւորին, ինչու որ մենք ալ անոր պէս երջանիկ ըլլալու համար փափաք ունինք։ Ինչպէս որ արծիւը իր բոյնը բարձր վէմին վրայ կը չինէ, մենք ալ մեր յոյսերը հաստատունք «Ճաւիտեանական վէմին վրայ»։ Ինչպէս որ տէրվիշը թագաւորին խրատ տուաւ թէ իր աթոռը երկինքը չինէ, մենք ալ «Վերի բաները փնտռենք, ուր որ Քրիստոս կը նստի Աստուծոյ աջ կողմը։ Վերի բաները մտածենք, չէ թէ աս երկրի վրայինները»։ Թէ որ մենք աս բանը կ'ընենք, ղերծ պիտի մնանք թէ ժամանակաւոր և թէ յաւիտենական վտանգէ։

ԹՂԹԱՏԱՐ ԱՂԱՒՆԻՆԵՐ

Ա յս անունը կը տրուի տեսակ մը աղաւնիներու որոնք նամակ տանելու կը կրթուին, ինչպէս որ անցեալները Տըղայոց Աւետարաններուն մէջ պատմուեցաւ։ Ասոնք չատ հեռու և չատ արագ թըռչելու կողմանէ երևելի են։ Մօտերս Ամերիկացի նաւատեր մը, որ երկայն ճամբորդութիւն մը պիտի ընէր՝ իր հօրը տունէն այս տեսակ աղաւնիներէն 3 հատ իրեն հետ առաւ։ Նաւը 500 մղոն երթալէն ետքը աղաւնիներուն մէկն արձակեց. երբ նաւը 1000 մղոն հեռու գնաց, երկրորդը արձակեց, վերջապէս 1500 մղոն երթալէն ետքը երրորդ աղաւնին ալ արձակեց։ Նաւատէրն աղաւնիներուն վրայ կապած նամակներուն մէջ անոնց արձակուելուն օրը և ժամը ճշդիւ նշանակած էր, այնպէս որ անոնք տուն հասնելուն պէս նաւատէրոջ հայրը կարող եղաւ հաշուելով գիտնալ թէ որչափ ժամու մէջ ըրած էին այնչափ մղոն տեղերը, և գտաւ որ առջինն աղաւնին գրեթէ 2½ ժամու, երկրորդը՝ 5 և երրորդը 7½ ժամու մէջ հասած էր, այսինքն՝ ամէն մէկը 200 մղոն տեղը մէկ ժամու մէջ առած էր, ըսել է թէ կարաւանի մը մէկ ժամու մէջ ըրած ճամբուն վրայ տուն կամ հօթանաստապատիկը։ Եթէ թռչուն մը կարենար այս արագութեամբ թռչիլ 5 կամ 6 օր չարունակ, այնչափ ժամանակի մէջ ամբողջ երկրիս բոլորտիքը դարձած կ'ըլլար։

Միա գրուած է որ յիշեալ աղաւնիները երբ ազատ կը թողուին, իսկոյն չխտակ, գրեթէ ուղղահայեաց դծով օդին մէջ ամբաւ բարձրութեան մը կ'ելլան, և ապա դէպ երկնից երթալու կողմը կը սկսին թռչիլ։ Շատ ուշի դիտցուած է որ օդին վերի դաշտերուն մէջ օդոյ սաստիկ հոսանքներ կան որոնք այլ և այլ ուղղութեամբ շատ արագ կը դիմեն, ուստի կը կարծուի թէ աղաւնիներուն առաջ մէկէն

դեպ ի վեր բարձրանալը՝ դեպ երկինք երթալու տեղը դիմող օդոյ հոսանք մը գտնելու համար է, որպէս զի այն հոսանքին օգնութեամբ դիւրաւ և արագ թռչելու կարողըլլան, քանզի երբէք օդին այն մասին մէջ թռչելին ուր հովին հոսանքը երկինք երթալու տեղւոյն հակառակ ուղղութեամբ կը փչէ, չատ դժուար պիտի ըլլար թռչել, և պիտի չկրնային այնպէս արագ հասնիլ։ Կը պատմուի թէ երրորդ թռչուընը որ Ադլանդեան Ովկիանոսի վրայէն 1500 մղոն տեղ թռչելով եկած էր՝ տուն հասնելուն այնպէս յոգնած էր որ քիչ մը եաքը մնաւ։ Միւս առջի երկուքին բան մը չեղաւ։

Աւետաբերի համար։

ՄԱՀԱԴՈՑԻ

Պր. Նազարէթ Հ. Զառացի որ իր տասնուհինգ տարեկան հասակին մէջ որբ մնալով էր՝ իր մէկ ազգականէն թելադրեալ նոյն տեղւոյն Հայ աւետարանականաց գպրոցն երթալով ուրիշ ազգականներէն չատ հալածանք կրեց։ Ճշմարտութեան վրայ քիչ մը տեղեկութիւն ստանալէն եաքը, Մարտուանու Աստուածաբանական ճեմարանն ընդունուեցաւ, և հոն ուսմանց միամիտ եայ ընթացքը կատարելէն եաքը, Ամերուան քառամեայ պարապութեան (վաքանցայի) միջոցին Եւդոկիա վարժապետութեան ղրկուեցաւ։ Ի լրանալ պարապութեան՝ Ընֆոյ կոչուած ախտէն բռնուելով այն օտար քաղքին մէջ իննօրեայ սաստիկ հիւանդութենէ մը եաքը կնքեց իւր կեանքը ի հասակի 19 ամաց, ըստ Լատ. 1 Մարտ, 1872։

Այս անձը ճեմարանին անդրանիկն եղաւ ուրիշ կեանքի մը փոխադրուելու կողմանէ։

Սիրելի բարեկամներս, այս երիտասարդը չատ անգամ մահուան վրայ կը խորհէր, բայց և այնպէս կը յուսար ապրիլ, և ճշմարտութեան մէջ կրթուելով կենաց բանին սպասաւոր և Քրիստոսի թագաւորութեան յառաջանալուն նպատ ըլլալ։ Անտարակոյս մենք ամէն մեկերնիս նպատակներ ունինք որուն հասնելու կը ջանանք, սակայն մտքէ հանելու չենք երբէք որ մեր կեանքը խոտի պէս է, և խոտի ծաղկի պէս կ'անցնի։ Ուրեմն քանի որ ժամանակը մեր ձեռքն է, պատրաստ ըլլանք մահուան և դատաստանի՝ որ վերջապէս մեր փրկչէն ընդունինք այն երանաւէտ խօսքը որ պիտի ըսէ իր սիրելիներուն, «Եկէք, իմ Հօրս օրհնեալներդ»։

Մարտ 3/15, 1872

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՄԻՆԱՍԵԱՆ
ԿԻՒՐԻՆՑԻ

ՀՌՈՄԻ ՄԷՋ ՆՈՐ ԹԵՐԹ ՄԸ

Պապին անսխալականութեան վարդապետութեան հակառակ եղող կուսակցութիւնը Հռոմի մէջ «Հռոմի Ձայնը» անուամբ նոր եօթնօրեայ թերթ մը հրատարակելու սկսած է։ Հայր Հիասնթ անուն անուանի Գաղիացի քարոզիչը յիշեալ թերթը խմբագրողներուն մէկն է։ Թերթին նպատակն է կաթոլիկ եկեղեցւոյն մէջ բարեկարգութիւն ընել, առանց այն եկեղեցիէն բաժնուելու։ Իսկ քաղաքական խնդրոց նկատմամբ պաշտպան պիտի ըլլայ ընդհանուր խաղաղութեան, և քաղաքական ու կրօնական ազատութեան։ Խմբագիրները կը խոստանան նաև Վատիկանու Տիեզերական կոչուած ժողովին անդամ եղող անձանց կողմէն այն ժողովին գործողութիւններուն, և ընդհանրապէս Պապերուն կառավարութեան ընթացքին վրայ յօդուածներ հրատարակել, որպէս զի, ինչպէս նոյն խմբագիրները կ'ըսեն, ընթերցողք կարող ըլլան դատել թէ ժողովրդեան համար սահմանադրական թէ եկեղեցական կառավարութիւնը լաւագոյն է։

Աւետաբերի համար։

ՁԱՄԲՈՐԴՈՒԹԻՒՆ Ի ՔԵՐՄԱՍՏ,
Ի ՊԱԼԸ ՔԵՍԼԸ ԵՒ ՈՒՐԻՇ ՏԵՂԵՐ

(Ա-եռաքեղէ 15 երրորդ Լուսոյն շաբաթակոնքեան)

10. ԴԱԶԱԴԼԱՐ փաշա չիֆթլիկին արևելեան կողմը 3 ժամ հեռու 100 տնուոր Գաղագ բնակչօք գիւղ մ'է։ Բիչեալ գիւղն ուրիշ անուն չունի։ Ասոնք Բուսաստանէն գաղթած են։ 75 տարեկան ծերուկի Գաղագէ մը հետեւեալ տեղեկութիւնը առացայ։ Բուսաց Գաթերինա թագուհւոյն կառավարութեան օրովը Մօլտավալաքիոյ Բուսաստանի սահմանագլուխը բնակող տասնց պապերը, 40 հազարի չափ անձինք, Իհնաթ անուն զօրապետի մը առաջնորդութեամբը Տաճկաստանի հողերը փախեր են, և նոյն տաեն Սուլթան Մահմուտ կայսեր բացարձակ հրովարտակովը իրենց ուզած տեղերը բնակելու արտօնութիւն առնելով, նախ Մխալճի գաշտը, ու եաքը Մանեասի ջին քով աւելի նախապատիւ տեղ մը հաստատած են մինչև ցայսօր։ Տաճկաստանցիք այս գաղթականաց առաջնորդին Իհնաթի անունը աղաւաղած, այսինքն Ինոպ փոխած ըլլալով, տասնց Ինոպ Գաղագը այսինքն՝ կամակոր Գաղագ անունը կու տան։ Ուրիշ ճամբորդութեանս մէջ տասնցմէ Գօնեայի և Սպարթայի մտերը պէյլէհիրի և էյլերտիրի երկու ջերուն կղզիները բնակողներ տեսած եմ, որոնք ձկնորսութեամբ կ'ապրին տասնց պէս։

Երբ այս գիւղն իջայ, տեղւոյն ձկնորսութեան մասն առնող Պօղոս աղային դործատունն իջևան ըրի։ Գիւղին մէջ հինգ դիւնեատուն կայ, և Գաղագները տեսնել ուղղ մը տասնցմէ մէկն երթալու է։ Ես ալ անոնցմէ մէկը գայի, և տեսայ որ Գաղագները կանակնին պատին տուած կէս նստած էին. ամենուն ձախ ձեռքը մէկ կամ կէս օրանոց թիթեղէ չափերով գինի կար, և ալ ձեռքով խոշոր խոշոր երեսնին խաչակնքելով կը խմէին։ Քիչ մը տաեն մէջ ոմանք այնչափ չատ խմեցին որ նստելու անկարող եղան, և ուրիշները զանոնք վերուցին ու թևերնուն տակը մտնելով տուներնին տարին։ Ասոնք ձկնորսութենէ առատ շահ ունին, բայց քանի մը անձանցմէ զատ միւսցածները գրեթէ հացի կարօտ ազգատութիւն կը կրեն խմելնուն պատճառաւ։ Իրենցմէ մէկը ըսաւ թէ «Շատհանցնուս կէսը գինիի կու տանք»։ Քահանայ չունին, ցոյն և Պուլղար քահանայ չեն ընդունիր, և մինչև Բուսաստանէն Բուս քահանայ մը գալուն՝ չատ տարիներ առանց հաղորդութեան, մկրտութեան և պսակի կը մնան, Բնաւ ուրիշ ազգ մը եկեղեցիին չեն մտնու-

ներ, Անցեալները էրաէքի Ցոյն Մետրապոլիտը աս գիւղը գալուն, արդարև Դազագները մեծ ընդունելութիւն և պատիւ ըրեր են, բայց եկեղեցին մտնել ուզելուն՝ անոր այս առաջարկութիւնը մերժեր են. քանզի իրենցմէ ուրիշ ազգ պիղծ կը համարին՝ ծխախոտ, քթախոտ, սուրճ և օղի գործածելնուն համար։ Անոնք մաքուր Տաճկերէն խօսիլ գիտեն. կնիկները քիչ։ Բաւական անձանց խօսեցայ գինեմոլութեան դէմ, «Բաւական է», ըսի, «այդ մեկ մեղքը ձեզ Տէր Ցիսուսի թագաւորութենէն զրկել, որուն սուրբ անունը մեծ սիրով բերաննիդ կ'առնէք»։ Սիրով մտիկ ընելով, ըսին թէ «Ա,յո, ճիշդ է ըսածդ, բայց մենք այսպէս վարժած ըլլալով, չենք կրնար այս սովորութիւնը ձգել»։ Դպրոց և երկու եկեղեցի ունին և անընդհատ ժամերդութիւն կը կատարեն ըստ պատշաճի։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ապր. 5 ըստ Յուլեաց, եւ Ապրիլ 17 ըստ Լատ. 1872։

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ

Ամերիկայի Միացեալ Նահանգաց բանակին առաջին հրամանատար Շերմանն զօրապետը իր օգնականին (Լավէր) Օտինայա դնդապետին և Նախագահ Կրանթի որդւոյն հետ անցեալ Շաբաթ երկուշաբթի Մայրաքաղաքս հասնելով վեհափառ Սուլթանին իբրև հիւր մեծ պատուով ընդունուեցան։ Զորեքշաբթի Սէրասքերի Դուռը զօրահանդէս մը եղաւ յիշեալ հիւրերուն ներկայութեանը, և Հինգշաբթի վեհափառ Սուլթանէն ճաշի հրաւիրուեցան Պէյլէրպէյի պալատը։ Շերման զօրապետն իր նշանաւոր ընկերներովին ասկէ Օտեսսա և Սեվաստօփոլ, անկէ ալ Տփղիս (Թիֆլիզ) պիտի երթայ։

— Գերմանիոյ կայսեր եղբօրորդին Ֆրէտէրիք Շարլ, և Մէքլէնպուրկի Դուքսն ու Դքսուհին նոյնպէս այս օրերս Կոստանդնուպոլիս կը գտնուին։

— Կոստանդնուպոլսոյ Թրամվէյի ընկերութեան կողմէն մօտերս հրատարակուած առաջին տարեկան տեղեկագրին նայելով, յիշեալ ընկերութեան երկու ճիւղին, Ղալաթիոյ և Պօլսոյ, կառքերն ի միասին՝ շաբաթը 84,000 է աւելի, կամ օրը 12 հազարէ աւելի անցորդ կը տանին։

— Շատ հետաքրքրական ատենախօսութիւն մըն ալ Արժանապատիւ Պատուելի Մարտիրոս Շմաւոնեան խօսեցաւ անցեալ շաբթու Բերա, Տօքթօր Մինասեան էֆէնտիին տունը, ընդարձակ տեղեկութիւններ տալով Բրիտանիոյ վրայ, ըսելով թէ անոնք Մարտյ Ֆնագործդն են և հաւանականաբար հին Հայոց Կորդուաց աշխարհը գաղթելնուն համար Քիւրտ անունը առին, որ ասանունը չարունակ դող պատճառած է Ասիոյ Տաճկաստանի Հայերուն, Իրենց կրօնքին վրայ քիչ մը տեղեկացընելէն ետքը աւելի մանրամասն կերպով խօսեցաւ անոնց լեզուին երկու մեկդմեկէ շատ տարբերութիւն ունեցող ճիւղերուն վրայ, որք են Զազա և Գուրմանճ։ Ա,յս լեզուներուն քանի մը բառերը բազդատեց և մեկ քանի առածները խօսեցաւ իրենց բարբառաւը, ըսելով Հայերէնի թարգմանելով՝ որն որ մեծ զուարճութիւն պատճառեց բոլոր ունկնդրաց։ Իրենց ոխակալ՝ Ելախատադէտ, դոհունակ, հպարտ բնաւորութիւնները յայտնող մեկ քանի հետաքրքրական պատմութիւնները ըրաւ, ցուցնելով միանդամայն թէ որքան կը սիրեն միշտ ըսասել իրենց դրացի ազգերը, մանաւանդ Հայս։ Գալով քրիստեայ Հայոց, Պատուելի ատենախօսը խիստ սրտաճմլիկ կերպովնկարագրեց նոցա տգիտութիւնը, աղքատութիւնը և նեղութիւնները, հրաւիրելով ունկնդրաց—ինչպէս և բոլոր ազգասէր և կարող Հայոց— կարեկցական ուշադրութիւնը և ձեռնտուութիւնը ի նպաստ սոյն խեղճ ժողովրդեան, և իր ճառը վերջացուց ունկնդրաց ծափահարութեամբը։

Արդարև այն քրիստեայ Հայոց սըրտատրոփ վիճակը մեծ կարեկցութեան արժանի է, և տարակոյս չկայ թէ աղգին կարող մասը միաբան չանակցութեամբ և քիչ մը զոհողութեամբ կըրնայ մեծ օգնութիւն մատակարարել չէ թէ միայն քրիստեայ հապա նաև ան ամէն Հայոց որք խեղճ վիճակի մէջ են, լաւ կրթութիւն մը տալով և բարձրացնելով նոցա վիճակը։ Ամենակարող Արարիչը պիտի օրհնէ իր ծառաներուն ան ամէն ջանքերը որ անձնուրացութեամբ իրենց ընկեր մարդկանց երջանկութեանը համար կ'ընեն,

Յաջորդ ճառը, որն որ ներկայ շրջանին վերջինը պիտի ըլլայ, Ռոպերթեան վարժարանին դաստատուներէն արժանայարդ Տիրան Էֆէնտի Մէսրոպեան հմուտ երիտասարդը պիտի խօսի Հին Եգիպտացւոց վրայ։

— Իպրէթ անունով Տաճկերէն լրագիրը մեկ ամուսան, և Մամուլ անունով Հայերէն լրագիրը երեք ամսուան համար դադրուած են, կառավարութեան դէմ սաստիկ յօդուածներ հրատարակելնուն համար։

— Մանզումէի Էֆքեար անունով լրագրին երկամեայ դադրած ըլլալուն պատճառովը, անոր խմբագիրը Մեծ. Փ. կարապետ էֆէնտիին պաշտպանութեանը տակ եղած Ս. Գ ազգեան աղջկանց գպրոցին եկամուտին յառաջ գալիք վնասին գոնէ մեկ մասը թեթևցնելու համար, հանդանակութեան թուղթ մը բացուած է։

Ս. Զ Դ

Բերա նորոգ հաստատեալ Հայկական առենախօսութեանց առաջին շրջանի հինգերորդ ճառը (որն որ ներկայ շրջանին վերջինը պիտի ըլլայ) դարձեալ Տօքթօր Մինասեան էֆէնտիի տանը մէջ, Ռոպերթեան վարժարանի դաստատուներէն Տիրան էֆէնտի Մէսրոպեան պիտի խօսի։ Նիւթն է «Հին Եգիպտացիք»։ Սոյն ծանուցմամբ անխտիր կը հրաւիրուին բոլոր Մեծ. բարեկամք ներկայ գանուելու Ապրիլ 12/24 Զորեքշաբթի երեկոյ ճիշդ ժամը երկուքին։

ՇՈՒԿԱՅԻ ԳԻՆԵՐ

		Ղուրուշ
Ցորեն կարծր Ռումէլի	քոռը	26—28
» » Անատօլու	»	28—30
» կակուղ Ռումէլի	»	26—30
Աֆիոն	օխ.	260—265
Բամբակ, Կէյվէ	»	10—10 ½
» Ատանա	»	9 ½—9 ¾
Թիֆթիկ էնկիւրիւ	»	40 —52
Ձէհրի	»	17—22
Բուրդ, Անատօլու լուացուած	»	18—19
» « չլուացուած	»	11—12 ½
» Ռումէլի լուացուած	»	18 ½—19 ½
» » չլուացուած	»	12 ½—13 ½

ԱՄԵՐԻԳԱ ՄԻՍԻՕՆԱՐԱՐՔ ՇԻՐՔԷԹԻ ԹԱՐԱՖՉՆԱՆ
Միւէլլիֆ կազէթա Ե. ՊԼԻՍ

ՍԹԱՆՊՈԼ
ԱՐԱՄԵԱՆ ԹԱՊԱԽԱՆԷՍԻՆՏ
Զագմագճըլար, ցակորեան խան, նում. 2.